

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

V. Neglectus in curandis suorum morbis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

CAPVT V.

Neglectus in curandis suorum morbis.

NAscitur hic ex ignauo quodam Superiorum tepore, dum aut promouendi instituti, aut propagandæ Dei gloriæ, aut salutis ac profectiois subditorum zelo carent.

Ex emendationis quadam desperatione, dum aut robori suo diffidunt, aut de suorum virtute desperant, aut difficultatibus territi, manum curationibus admo-
uere formidant: qua benignitatis specie nihil crudelius inueniri potest. augentur enim & recrudescunt per interualla morbi, & extremis periculis proximus est qui patitur. bene Sapiens: *Erudi filium tuum, ne desperes.* & alibi: *Correctio tribuit sapientiam.*

Quòd remedia in omnibus molliora, & extremam tantum cutem tangentia ad-
moueant, nusquam verò ad malorum radices manum mittant, contenti palliata quadam medicatione, imitantes eos qui exteriori stibio & purpurissa intus latentem fœditatem contegunt, qui que candido linteo, nulla alia medicatione obuoluunt vlcera, non cogitantes eruptura illa aliquando maiori damno, aut
vici-

vicina quæque ac intima demum corporis pestilenti sanie sua in similem malignitatem pellectura.

Hinc fit primò, vt inferiores dum non perſentiscunt mala, quibus in dies magis magisque immerguntur, labantur in deterius, & antè lapsum, quàm periculum aut præcipitium ſentiant, ſera poſt ruinam medicatione.

Secundò, vt perſuadeant etiam ſibi inferiores, bene ſecum agi, & regia ſe incedere via, cùm videant nulla Superiorum accedere monita, communi illa perſuaſione ducti, qua plerique arbitrâtur ea à Superioribus probari, quæ non improbantur; nec morbos iam eſſe, quibus nulla medicamenta admota, ſed ſigna aut veſtigia valetudinis bonæ.

Et non iam patres, ſed hoſtes tales eſſe, nemo non videat, qui cogitaſſet ex hoc Superiorum neglectu, quæ priùs leui medicationis attactu curari poterant, ita increſcere mala, vt ferro & ignibus poſtmodum opus ſit; & qui initio ſui ſine dolore, ac quaſi inter ſomni delicias curari morbi poterant, mora ipſa exaſperatos, omnem paternam manum magnitudine ſua vincentes, non niſi iudicis uſione & ſectiõne medicari poſſe. Hinc illi inter
dura

dura hæc medicamenta, eiulatus & lacrymæ, Superiorum suorum neglectum, barbaramque in nimia clementia indulgentiâ accusantes. Sanè tales plurimis exitio fuère, & desertæ auctores vocationis; neque enim ad extrema hæc malorum venissent, si vigili cura morborum principijs seriò Superiores inuigilassent, & in semine suo, aut tenero adhuc frutice, paternis zizania manibus ab agro Dominico auertissent: at vbi incuria excrescere illa in validas arbores passî sunt, non nisi à securibus & flamma remedia speranda sunt.

Atque hinc magnorum sæpe ingeniorum, non sine ingenti Religionis damno, excidia nata sunt: quæ quo maiora sunt, eo ferè validiùs admittunt noxia, imbibuntque altiùs & potentiùs; credas in fœcundum solum semina iacta fœneraria redhibitione. quibus si manum admoueris, dum adhuc herbescunt zizania, semenque bonum pro maligno inseueris; nullo negotio & illa viceris, & centupla fœneratione Domini aream horreaque beabis.

Et mihi ferè hi Superiores similes videntur iis qui oceani tēpestates, dum adhuc minantur, & eminus fluctus denuntiant, contemnunt, nec antè de portu fugaque cogitant quàm vbi irata intumuisse maria,

ria,

ria, irasque fremitusque suos vomentia
 fenserint; cum hinc tanquam sideribus col-
 lifuri iaculantur & excutiunt, ibi immani
 hiatu vado tanquam sepulcro recondi-
 turi precipitant ratem; scopulis nimirum
 illis, de salute & fuga meditantur, tabulam
 circumspicientes, dum frustra iam por-
 tum littoraque neglecta sperant. ante
 oportuit, neglexerunt: rationem redditu-
 ri Domino commissi sibi gregis, animas-
 que pro animabus suorum posituri, seue-
 rissima aliquando Iudicis sententia ferien-
 di. ita monet Prosper: *Superior sancte vivere* Devota
debet propter exemplum: certus quod ei nihil cōtemp.
sua iustitia suffragetur, de cuius manu anima lib. 1.
pereuntis exigitur. & quid ei proderit, non pu- c. 20.
niri suo, qui puniendus est alieno peccato?

Remedia.

A Seria Superioris in omnem partem
 intenti vigilantia petenda sunt; nul-
 li parcendo, quā monendo, quā blandē
 suaviterque vulneris morborumque loca
 pertractando, leniendo, fouendo; graui-
 ora & acriora, si qua necessitas exigat, me-
 dicamenta adhibendo; nusquam malis in-
 dormiendo, aut tenuitatem vulneris neg-
 ligendo: certus à minimis initijs ad sum-
 ma

Bern.
in ser-
mone de
S. Ioan.
Baptist.

ma deueniri, & à tenuissimi vnguis frictu
ad mortem properari. Nemo vitia palpet, pec-
cata dissimulet nemo. nemo dicat, Nunquid cu-
stos fratris mei ego sum? est enim consentire. si-
lere cum arguere possis: & scimus quia similis
pœna facientes maneat & consentientes. Bene

Lib. 3.
de vita
cōtemp.
c. 23.

Prosper: Si peccantem video, & non solum non
arguo, sed etiam ei peccanti consentio, participē
me eius damnationis efficio: & in omnibus pec-
cantibus pecco, quando eos quos scio peccasse vel
peccare, quadam crudelis animi malignitate non
increpo. In Superiore maximè hoc locum
habet, qui non solius caritatis, sed iustitiæ
legibus ad suorum monitionem & corre-
ctionem tenetur. quo grauiorem etiam
vindicem Domini manum vereri meritò

De Ci-
uit. lib.
1. c. 9.

debet. Hinc illud Augustini: *Qua in re non
vitijs parem, sed longè grauiorem habent caus-
sam, quibus per Prophetam dicitur: Ille quidem
in peccato suo morietur, sanguinem autem eius
de manu speculatoris requiram. Ad hoc enim
speculatores, hoc est populorum præpositi, consti-
tuti sunt in Ecclesijs, ut non parcant obiurgando
peccata.*

Illud interim in curationibus caueat,
ne à potentioribus illas ordiatur, cum à le-
nioribus remediatio inchoanda sit. quòd
si quando, ut in obduratis morbis euenire
solet, ad grauiora remedia decurrendum
fuerit,

fuerit, meminerit illud Augustini: *Molestus* Ad Ba-
nifac.
*est medicus furenti phrenetico, & pater indisci-
 plinato filio; ille ligando, iste cadendo, sed ambo
 diligendo. Si autem istos negligant, & perire
 permittant: ista potius falsa mansuetudo crude-
 lis est.* & Gregorij: *Qui non corrigit refecanda,* In regi-
stro.
*committit: & facientis culpam habet qui quod
 potest corrigere, negligit emendare.* Sanè si pa-
 trem in omni suorum correptione Supe-
 rior se ostenderit, non grauatè de manu
 patris etiam vstiones perferet filius, certus
 à paterna manu ignes ab amore nasci. ad
 quos non nisi in extremis, & post mitissi-
 ma tentata decurret. vbi viderit mali ma-
 gnitudinem minora vincere, descendet
 inuitus ad maiora: descendet tamen. cum
 melius sit per hæc filium viuere quàm sine
 his perire.

Pari deinde cum subdito conatu radi-
 cibus extirpandis manum admoueat, pa-
 ternè tamen semper, nec nisi in extremis
 malis iudicis personam induat. certè, Pros-
sup. c.
23.
*si non
 ex iactantia, sed ex misericordia, & cum qua-
 dam pietate compatiens animi castigamus, &
 illi nos sentiant non minùs peccatis suis moueri,
 quàm nostris; aut in bonum statum reformati,
 nobiscum Deo gratias agent; aut si adhuc eos in
 peccato tenet peccandi dulcedo, & salutem suam
 nobis cura esse cernentes, malum reddere pro bo-
 no.*

no voluerint, malle debemus eorum inimicitias, qui noluerint emendari, contrahere, quàm Dei offensam, dum peccantes palpamus, incurrere.

Frequentes deinde suas ad Deum preces iaculetur, lacrymas pœnitentiis miscat; orationes etiam suorum, tacito tamen nomine, maximè in morbis grauioribus, indicat; maioreque semper cura & conatu internis animorum, quàm corporum inualetudinibus incumbat.

CAPVT VI.

Impatientia in inferiorum curatione.

QVæres ad extrema morbum impellit, illi ditque afflictam hanc ratem, tentationum fluctibus quassatam, in breuia & scopulos, aut inextricabile periclitanti profundum.

Et sanè non est prudentis medici, desperare de ægritudine, nec destituere ægrotum, etiam cum extremo spiritu luctantem; cùm non ignoret salutem etiam, tantùm non ab ultimo spiritu non raro redditam. Et nauæ quoties inter cæli marisque minas, naufragio etiam iam factò, collisa naui, totoque oceano fluctuante, tabulâ salutem repererunt? Quom-
nùs